

JAK SE PROMĚNILO ZPRAVODAJSTVÍ ČST V OBDOBÍ TZV. NORMALIZACE?

PRACOVNÍ LIST

NEŽ ZAČNEME

Komunisté v TN považují za stranickou i občanskou povinnost sebekriticky odsoudit všechno, co v minulosti bylo v jejich přístupech neprincipiální a nesolidní a naší straně škodlivé. Plně se ztotožňují s politickou linií nového vedení strany a jsou rozhodnuti plně se angažovat v praktickém životě naší strany i naší socialistické společnosti.

Zdroj: Slovo komunistů z redakce Televizních novin. Rudé právo. 22. listopadu 1969, roč. 50, č. 275, s. 2.

Co podle vás toto vyjádření znamená?

ZDROJ 1: VOLHA

Zdroj: Volha, díl 2 [seriál]. Režie Jan Pachel. Česko 2023

Co chce redaktor Zajíček a jak se k tomuto požadavku staví režisérka Válová a produkční Horáček?

Obnovení pořádku také nepotřebovalo žádnou teorii pro likvidaci posledních zbytků svobody tisku. Stačilo jen uvést do praxe všeobecně známý model totální kontroly psaného a mluveného slova, jak existoval v padesátých letech [...]. Znamenalo to postavit informační prostředky do naprosté služebnosti strany a státu a toto postavení také organizačně zajistit. [...]

Na filmových šotek se rozjely traktory a kombajny, začala se točit kola továren a vylévat se železo z hutí, vybraní předáci začali odříkávat fráze o závazcích, v novinách se objevily reportážní fotografie z pracovišť, které o ničem nereportují a mají funkci pouhého abstraktního ornamentu, ředitelé začali před kamerou vypovídat o plnění plánu, státníci se opět líbají a objímají, předsednictvo vstává a tleská řečníkovi a pak vstává poslušně plénium a připojuje se. Kapitalismus nám ukazuje tvář bídy, nezaměstnanosti, zločinnosti svých měst a proradnost svých politiků, komentátoři vystačí s minimálním počtem slov. Straně nevadí, že bezdechá záplava propagandy odpuzuje, nudí a vlastně ničí záměr; je vítanější než strízlivost, věcnost a dobře míněná kritika. Nic nesmí připomínat destruktivní minulost. Lež je možné omluvit, když slouží věci.

Zdroj: Šimečka, Milan. Obnovení pořádku. Příspěvek k typologii reálného socialismu. INDEX, Kolín nad Rýnem 1979, s. 56 a 57

Jak autor charakterizuje Československou televizi v dobách normalizace? _____

Dr. VLADIMÍR KITTNAR
ŘETĚZOVÁ 5, PRAHA 1
11000

71. Sekretariát náměstka ÚŘ. Č. 1 - v Praze, dne 18. září 1976
Dne: 24. 9. 1976
Číslo jedn.: So-741 49

Uvážený soudruh
Dr. Jan Zelenka
ústřední ředitel Československé
televize
Gorkého nám. 29-30
Praha 1 - Nové Město

Dle dne 21. 9. 1976
Číslo jedn.: 800/76
K dalšímu řízení

Uvážený soudruhu doktore!

Zprávu předsednictva ÚV KSČ přednesenou s. Lubomírem Štrougalem jsem si přečetl s mimořádným zájmem a velmi pozorně od prvního do posledního písmene. Nejvíce mě na ni zaujala otevřenost, s jakou se v ní mluví o vážných neúspěších a povážlivých nedostacích v oblastech čs. hutnictví, strojírenství a některých jiných odvětví. Proč mě zaujala právě tato otevřenost? Protože velmi pozitivně ukazuje cestu, kterou by se měla ubírat, pokud jde o průběžnou informovanost diváků, i naše televize.

Je sice pravda, že obyčejní televizní diváci se v své řadě většinou zajímají o místně a tematicky úzký okruh problémů "kde je bořta fláč" /snad jedinou výjimku tvoří sport/, ale aspoň část jich, jak doufám, není na druhé straně tak netečná, aby ji nezajímaly problémy našeho hospodářství v celostátním měřítku.

A zde se právě setkávají tyto posledně jmenované, pokud jde o problémy našeho hospodářství mající celostátní dopad ve své konečné fázi, s nedostatečnou informovaností, takže je zpráva předsednictva nejen udivila, ale jimi očiřásla, ba je přímo zdržela. Divák je totiž většinou systematicky léta přesvědčován o tom, že až na nějaké ty drobné "lapálie" /těsnící kroužky, brambory/ je vše v naprostém pořádku, že není nejmenšího důvodu, aby si dělal nějaké starosti - až najednou dostane zcela neočekávaně ránu mezi oči.

Semtam se sice objeví dobrá vůle v osobě nějakého neodbytně zvědavého reportéra či reportérky, kteří nepřipusí, aby se ožehavý problém zahrál "do oufu" stereotypními hluchými frázemi - z nichž číší buď paušální sebeuspokojení, nechci-li říci chlubitost, a /nebo "ze vzduchu vzatý", časově odvážně nanesený nebo dokonce úplně neopodstatněný prorocký optimismus - ale to jsou zatím jen mizivé výjimky z běžné praxe či pohodlně nudné a nic neriskující rutiny, kontrastující někdy trpce, nechci-li říci krutě, s denním skutečným stavem. Lze to říci o relacích z různých odvětví našeho hospodářství od těch nejméně důležitých až po ty klíčové.

Myslím si, že by mělo být v televizi a v rozhlasu více přímých, nenahraných a upřímných rozhovorů s opravdovou výměnou názorů a méně učesaných /"Ano, máte pravdu; soudruhu redaktore"/ a "nenápadně" čtených jakoby rozhovorů z pracovišť, ať jde už o pšeničné pole či pracovního ministra, méně chlubitost na všech úrovních přednášené podle receptu "chváliť den před večerem", méně "uklidňování" do netečnosti, méně ukozlévání do bezstarostnosti, méně zavádění do nezájmu a tím do - neangažovanosti. Uždyť jde o prospěch nás všech, všech 15 miliónů.

Dovolte, abych Vás nakonec ubezpečil, že těchto pár drobných poznámek obyčejného televizního diváka je míněno upřímně a hlavně - konstruktivně, protože i já mám zájem, aby se nám všem dobře dařilo.

S diváckým pozdravem

Dr. Vladimír Kittnar

Zdroj: „Dopisy diváků 1976-1977“, ČTAPF f. VE, k. 120, sv. j. 811, sign. Zelenka, ČTAPF f. VE 2, k. 120, ev. j. 811.

Jak hodnotí pisatel dopisu kvalitu zpravodajství?

Televizní publicistika: V této redakci byl jmenován nový šéfredaktor s. Karel Matouš, který pracoval předtím jako zástupce šéfredaktora Hospodářských novin. Jeho prvním úkolem je zbilancovat, s kým lze v nové politické situaci z kolektivu publicistické redakce počítat a kolika novými lidmi bude nutné redakci doplnit. Problém bude samozřejmě, kde tyto lidi se zkušeností v televizní nebo filmové práci najít.

Někteří tvůrci z této redakce hledají už novou orientaci, režisér Karel Pech např. natáčel se štábem v Moskvě reportáž o komunální problematice, o dobrém řešení dopravního systému. Jiní se spíše orientují na neutrální dokumentaristiku. V redakci se podařilo vytvořit kruh externích spolupracovníků – odborníků pro oblast ekonomiky, ve kterém jsou zejména pracovníci z ÚV KSČ a z některých ministerstev.

Nyní se vytváří okruh spolupracovníků pro publicistické diskusní pořady dvou typů – „Kulatý stůl“ odborníků, kde na pořadech chceme spolupracovat s redakcí Tvorby a diskusní pořady s obecnostem „Televizní tribuna“, které budou připravovány ve spolupráci s Tribunou. V těchto diskusních pořadech se chceme otevřeně vyrovnávat s nejrůznějšími iluzemi a fikcemi a přispět tak k překonání hluboké desorientace veřejnosti.

Zdroj: Diskusní příspěvek Jana Zelenky na Ideologické komisi ÚV KSČ, NA ČR, f. ÚV KSČ. Ideologická komise, sv. 1, a. j. 2.

Vysvětlivky:

Tvorba, Tribuna – časopisy založené v roce 1969 s cílem propagovat politiku a myšlení vládnoucích „normalizátorů“

komunální problematika – otázky související s fungováním obcí nebo jiných správních jednotek (např. doprava, bydlení atp.)

Jak hodnotí autor analýzy situaci v redakci publicistiky na počátku tzv. normalizace? _____

Přestože jsem do konce roku museli zlikvidovat desítky prominentních vyloženě pravicových publicistů, přesto jsme se koncentrovali především na to, aby televizní noviny předávaly informace, které odpovídají naší politice. Říkám znovu, dělá se to až do dneška ještě neprofesionálně, nemáme tam pro to připraveny kádry, já myslím, že z toho bychom si zas tak velikou hlavu dělat neměli, my hledáme cesty, jak ty lidi dál profesionálně připravovat, jak přitáhnout mladé lidi, kteří by k tomu měli určitý talent, ale toto chce trpělivost. V zásadě ale televizní noviny dávají politiku, která odpovídá koncepci stranického a vládního vedení.

Druhá otázka pak je situace v redakce publicistiky. Tam byla situace velmi složitá, poněvadž tam právě působili ti jako Bednářová, Branislav, Svejkský, Nuc, Kantůrek a další a došlo to tak daleko, že i když jsme odřízli ty prominenty, ostatní zůstávali pořád v jakési iluzi, že lepší bude vyčkávat a došlo, bohužel, až k té situaci, že v dubnu 1970, tzn. po vyčkání 5 měsíců, jestli tito lidé se postaví na nohy nebo ne, že jsme celou hlavní redakci publicistiky byli nuceni rozpustit. V takové jsme dnes situaci.

Zdroj: Zpráva ústředního ředitele Jana Zelenky o činnosti Československé televize za poslední období pro schůzi vlády, 15. 9. 1969, APF ČT, f. VE2, a. j. 883.

Vysvětlivky:

kádry – politicky spolehliví pracovníci, se kterými KSČ počítá do vedoucích pozic

Jak hodnotí autor výkon zaměstnanců ČST? _____

Jak rozumíte vyjádření „jestli se tito lidé postaví na nohy nebo ne“? Co tím podle vás autor myslel?

ODPOVĚZTE NA OTÁZKU:

Jak se proměnilo zpravodajství ČST v období tzv. normalizace? _____
